

Regionstyrelsen
Regionledningskontoret
Sofie Wiessner

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-03-17

RS 2020-0908

Regionstyrelsen

Yttrande över Samrådshandling för Regionplan för Skåne 2022-2040

Ärendebeskrivning

Region Stockholm har på remiss från Region Skåne beretts möjlighet att yttra sig över Samrådshandling för Regionplan för Skåne 2022–2040.

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Samrådshandling för Regionplan för Skåne 2022-2040
Trafiknämndens protokollsutdrag den 16 februari 2021
Trafikförvaltningens tjänsteutlåtande den 25 januari 2021
Tillväxt- och regionplanenämndens yttrande den 18 februari 2021
Hälsa- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 16 februari 2021
Hälsa- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 28 januari 2021

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande över Samrådshandling för Regionplan för Skåne 2022-2040.

Regionledningskontorets förslag och motivering

Sammanfattning

Region Stockholm har på remiss från Region Skåne beretts möjlighet att yttra sig över Samrådshandling för Regionplan för Skåne 2022-2040.

Region Stockholm ser positivt på regionplanen som helhet och dess ansats till ett samlat grepp om den fysiska planeringen för Region Skåne. Planen hanterar många regionala frågor av regional relevans och bör ge ett bra stöd för olika aktörer i den efterföljande planeringen. En stor mängd kartor och illustrationer kompletterar texten på ett pedagogiskt sätt och bidrar till ökad förståelse för geografiska samband, flöden och relationer.

Region Stockholm efterfrågar en tydligare viljeinriktning i regionplanen för att minska klimatpåverkan. Planen skulle med fördel kunna utveckla exempelvis vilka insatser som har störst klimatpåverkan.

Vidare anser Region Stockholm att de tematiska fördjupningarna fångar frågor som är av regional relevans. Det är även positivt att planen pekar ut kollektivtrafiknoder, eftersom det finns många synergieffekter av att samordna utvecklingen av bebyggelse och kollektivtrafik.

Region Stockholm stöder även metodiken bakom planens konsekvensbedömning och ser stora likheter med hur de samlade konsekvenserna av RUF5 2050 redovisas.

Bakgrund

Från den 1 januari 2019 ska regional fysisk planering ske i Region Stockholm och Region Skåne, enligt 7 kapitlet i Plan- och bygglagen (PBL). I övriga län är det frivilligt att använda regional fysisk planering. Med stöd av PBL har Region Skåne tagit fram sitt första förslag på regionplan och skickat ut på samråd. Regionplan för Skåne 2022-2040 ska vara stöd för den fysiska planeringen i de skånska kommunerna vad gäller de mellankommunala och regionala planeringsfrågorna samt bidra till att skapa ett sömlöst Skåne för invånarna. Regionplanen är det fysiska uttrycket av den regionala utvecklingsstrategin *Det öppna Skåne 2030*. Region Stockholm har på remiss från Region Skåne beretts möjlighet att yttra sig över Samrådshandling för Regionplan för Skåne 2022-2040. De synpunkter som har inkommit har sammanställts i en samrådshandling. Synpunkterna ska bidra till att förbättra regionplanen inför nästa beredning hösten 2021.

Ärendet har remitterats till trafiknämnden, tillväxt- och regionplanenämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden samt kulturnämnden. Kulturnämnden har avstått från att lämna synpunkter på rubricerad remiss.

Region Stockholms yttrande över Samrådshandling för Regionplan för Skåne 2022-2040

Region Stockholm har mottagit Region Skånes förslag till Samrådshandling för Regionplan för Skåne 2022-2040. Region Stockholm ser att det finns ett stort värde i att dela erfarenheter som regionplaneorgan för att ytterligare förstärka den regionala nyttan av regionplanering och ge tydlig vägledning för efterföljande planering. Region Stockholm ser positivt på den löpande

samverkan som finns mellan storstadsregionerna och hoppas på fortsatt samarbete inom flera områden framgent.

Mot bakgrund av Region Stockholms hittillsvarande erfarenheter av att ta fram regionplaner, lämnar Region Stockholm främst synpunkter i form av regional relevans.

Synpunkterna i Region Stockholms yttrande följer samrådshandlingens struktur och rubriksättning. Sidhänvisningarna i yttrandet härleds till den pdf-version av regionplanen som publicerats på regionplanens hemsida (<https://skane.maps.arcgis.com/>).

Övergripande synpunkter

Region Stockholm ser positivt på regionplanen som helhet och dess ansats till ett samlat grepp om den fysiska planeringen för Region Skåne. Planen hanterar många regionala frågor av regional relevans och bör ge ett bra stöd för olika aktörer i den efterföljande planeringen. En stor mängd kartor och illustrationer kompletterar texten på ett pedagogiskt sätt och bidrar till ökad förståelse för geografiska samband, flöden och relationer.

Mål och förutsättningar

Region Stockholm ser positivt på att regionplanen har många och djärva mål.

Region Stockholm efterfrågar en tydligare viljeinriktning i regionplanen för att minska klimatpåverkan. Planen skulle med fördel kunna utveckla exempelvis vilka insatser som har störst klimatpåverkan.

Mål, planer och program

Under rubriken *Regionala mål* (sida 19) i avsnittet *Mål, planer och Program* återfinns underrubriken *Regional utvecklingsstrategi – Det öppna Skåne* som i sin tur beskriver en gemensam vision om hur Skåne ska utvecklas till år 2030. Visionen konkretiseras sedan i sex visionsmål som i sin tur har underrubriker som beskriver hur dessa ska nås. Dessa visioner återfinns dock i ett annat dokument och inte i regionplanen. De skulle kunna lyftas in i regionplanen och beskriva hur målen kan nås inom det uppdrag som regionplanen har.

På sida 20 nämns det regionala målet Transportmål. Målen för kollektivtrafiken hänvisas dock till dokumentet Trafikförsörjningsprogram för Skåne 2020-2030. De mål som presenteras i trafikförsörjningsprogrammet skulle kunna inkluderas i regionplanen då flera av dem förutsätter regional samordning i den fysiska planeringen för att kunna nås,

bland annat målet om att öka kollektivtrafikens marknadsandel. Regionplan för Skåne 2022-2040 kan därför lyfta in dessa mål från det strategiska dokumentet som nämns och aktivt både presentera och förhålla sig till dem.

Trender och utmaningar

Region Stockholm instämmer i de trender och utmaningar som samrådshandlingen lyfter fram och uppmärksammar särskilt risken för att en minskad tilltro och tillit till demokratiska institutioner kan bidra till sociala motsättningar och oro. Det är en styrka att planen lyfter utmaningen om minskad tilltro och tillit eftersom denna utmaning är aktuell i olika delar av Sverige. Den fysiska planeringen kan på olika sätt bidra till ökad tilltro och tillit genom exempelvis lokalisering och utformning av bebyggelsen, närvaro av samhället genom lokalisering av samhällsservice, och ökad tillgänglighet i transportsystemet.

Region Stockholm instämmer i att Skåne-regionen fungerar som en port mellan Sverige och det kontinentala Europa, men efterfrågar ett mer utvecklat resonemang om Skånes relation till sin omvärld och hur detta påverkar resten av Sverige. Fysisk planering i en del av Sverige påverkar på olika sätt länkarna till andra delar av landet. Det kan handla om sårbarhet och robusthet i transportsystem, gods- och logistikflöden, teknisk försörjning och en begränsad klimatpåverkan. Kopplingen norrut mot resten av Sverige och Stockholmsregionen skulle kunna utvecklas.

Tematiska fördjupningar

Region Stockholm anser att de tematiska fördjupningarna fångar frågor som är av regional relevans. Det är även positivt att planen pekar ut kollektivtrafiknoder, eftersom det finns många synergieffekter av att samordna utvecklingen av bebyggelse och kollektivtrafik.

Bebyggelseutveckling

Under rubriken *Planering av bebyggelse* (sida 51) i planen presenteras att bebyggelsen ska planeras utifrån befintliga strukturer och genom förtätning vid strategiska lägen. Denna princip kan utvecklas genom att definiera vad dessa strukturer består av samt hur befintlig struktur som inte är önskvärd eller utgör ett hinder för att kunna nå andra mål, exempelvis miljömål, ska hanteras. Det saknas även en förklaring till begreppet "strategiskt läge". Dessa skulle med fördel kunna pekas ut i markanvändningskartan för att där ge tydligare stöd till regionens planerare och andra aktörer.

Den andra planeringsprincipen anger att prioritet ska ges till bebyggelse i kollektivtrafikhäna lägen. Här skulle principen kunna utvecklas med en definition av vad kollektivtrafikhäna betyder och vilken typ av bebyggelse som ska premieras.

Avseende bostadsförsörjning (sida 54) vill Region Stockholm lyfta fram det mervärde som regionplanering kan tillföra för att hantera regionala utmaningar i denna fråga. Enligt kap 7 i PBL ska regionplaneringen verka för insatser som kan bidra till att det långsiktiga behovet av bostäder kan tillgodoses. Med anledning av tillägget i PBL kan det finnas anledning att ytterligare belysa behovet av bostäder.

Region Stockholm ser positivt på att samrådsförslaget lyfter samhällsplaneringens roll för hälsan hos befolkningen samt dess möjligheter till att bidra till att minska ojämlikhet i hälsan inom regionen. Avseende "Hälsofrämjande livsmiljöer" skulle dessa frågor gynnas av att inte avskiljas i ett eget avsnitt, utan snarare integreras i andra relevanta avsnitt som också har tydlig koppling till hälsofrämjande miljöer och strukturer exempelvis Gestaltad livsmiljö, Bostadsförsörjning, Tätorternas grönstruktur och Hållbart resande.

Avseende "Klimatanpassad bebyggelseutveckling" så bör även värmeböljor nämnas under planeringsprincip om kunskapsutveckling och samordnade insatser. Om sådana insatser inte redan sker inom det området.

Transporter

Transportsystemet hanteras brett och nyanserat i samrådshandlingen. Region Stockholm vill dock belysa vikten av att utgå från ett långsiktigt systemperspektiv som inkluderar både miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekter vid val mellan olika investeringar i transportsystemet.

Övriga Sverige är beroende av hur Skåne planerar för godsflöden. Effektiva gods- och logistikflöden är en viktig nationell fråga och störningar eller brister i kapaciteten kan få stora konsekvenser för hela Sverige. Region Stockholm efterfrågar därför ett resonemang om godsflöden som inkluderar övriga Sverige men även behov av att säkerställa strategiska lägen i Skåne för olika typer av gods- och logistikhantering. Region Stockholm vill samtidigt understryka fördelarna med planens planeringsprincip att främja klimatsmarta godstransporter genom att föra över en större andel av transittrafiken till järnväg och sjöfart.

Region Stockholm ser positivt på att Region Skåne ser stor potential i det hållbara resandet. Regionplanen skulle kunna utveckla hur potentialen kan nås och vilka prioriteringar som kan behöva göras för att nå det, samt lyfta fram det hållbara resandets roll i att nå klimatmålen. Det hållbara resandet kan även kopplas till utvecklingsinriktningen *Stärka tillgängligheten och binda samman Skåne* (sida 29) där det presenteras att det är viktigt att de skånska aktörerna fortsätter att verka för att åtgärda flaskhalsarna i den skånska transportinfrastrukturen. För att nå potentialen i infrastrukturen kan det krävas att belysa ansvarsfördelningen mellan olika aktörer.

För att kunna nå miljömålen ses kollektivtrafiken som en viktig del av lösningen. Region Stockholm behöver, precis som Region Skåne, öka trafikandelarna för gång, cykel och kollektivtrafik och ta marknadsandelar från bilismen. Denna transaktion behöver fokusera inte bara på tillkommande trafik utan även den redan existerande, och för att lyckas med detta behövs inte bara fysisk planering utan även en beteendeförändring. Ett viktigt medel som regionen kan samordna är användandet av olika styrmedel; dels ekonomiska i tid och pengar, dels politiska. Här kan Regionplan för Skåne 2022-2040 spela en stor och viktig roll.

Under underrubriken Kollektivtrafik (sida 64) återges att stora satsningar kommer att göras inom kollektivtrafiken de kommande åren. Tydligare förklaringar till vilka dessa satsningar är och vad de kommer innebära för regionen skulle kunna övervägas.

Den första planeringsprincipen för kollektivtrafiken pekar mot att inkludera kollektivtrafiken i ett tidigt skede i planeringen. Vidare ska Region Skåne tillsammans med kommunerna verka för att kollektivtrafiken får en strukturbildande roll vid tätortsutbyggnad. Detta är en viktig princip men kan tolkas som att det endast gäller vid nybyggnation. Kollektivtrafiken bör få en framflyttad roll även i redan existerande strukturer, såväl i samhällen som i infrastruktur.

Den sista principen nämner att kollektivtrafikens framkomlighet ska prioriteras både i och utanför tätorter. Här kan ett resonemang kring styrmedel lyftas fram då framkomligheten inte enbart styrs via fysisk planering.

Teknisk infrastruktur

Region Stockholm är positiv till samrådsförslagets hantering av teknisk infrastruktur och elkraftfrågan. Region Skåne är väl insatt i

kapacitetsproblematiken i elnätet och kraftsystemet beskrivs utifrån ett internationellt perspektiv som integrerat med delar av Europa.

Mark- och vattenanvändningskarta

Region Stockholm ser positivt på förslaget till mark- och vattenanvändningskarta. Kartan ger en samlad bild av region Skånes framtida utveckling och kan med stor sannolikhet fungera som en gemensam målbild för många aktörer. En mark- och vattenanvändningskarta visar viktiga funktioner och samband över administrativa gränser och uttrycker därmed vad som är lämplig mellan-kommunal samordning av regional betydelse. För att kartan ska ge god vägledning för efterföljande prövning och beslut, föreslår Region Stockholm att kartan kompletteras med en text som beskriver hur aktörer ska tolka och använda kartan. Det är också ett stöd för efterföljande planering om regionplanen anger vilka frågor som är av mellankommunal betydelse.

Genomförande och uppföljning

Kapitlet beskriver på ett tydligt och pedagogiskt sätt hur planen avses genomföras. Genomförandet är ambitiöst och fokuserat. Region Stockholm ser även fördelar med satsningen på dialog och samverkan för att underlätta ett genomförande av planen.

Konsekvensbedömning

Region Stockholm är positiv till vald metodik bakom planens konsekvensbedömning och ser stora likheter med hur de samlade konsekvenserna av RUF 2050 redovisas.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet bedöms inte innebära några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Karin Öhlander
Tf. utvecklingsdirektör

Beslutsexpediering:

Akt

Regionledningskontoret Analys och utveckling

Region Skåne

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Trafiknämnden

Tillväxt- och regionplanenämnden

Godkänd av Carina Lundberg Udelepp, 2021-03-17